

— Kaj je prav? Z novim letom so dobili nekateri uradi štampilje z novim imenovanjem, tako n. pr. namesto: okrajni šolski svet Maribor, se zdaj imenuje: srezki poglavar, prosvetni referat, Maribor, desni (ali levi) breg. Dvomimo pa o pravilnosti tega naslova, kajti glasom odločbe o oblastnih prosvetnih oddelkih z dne 24. julija 1924 U. l. št. 75/24 bi se po našem mnenju moralo pravilno glasil: Županijska uprava, prosvetni oddelek, odsek za srednji in strokovni (ali osnovni) pouk, Maribor, desni (ali levi) breg. Besedi »Veliki župan« ali »Srezki poglavar« pomenita vendar osebi in ne urad, s katerim obujemo in katerima ta dva gospoda načelujeta. — Še eno: Ker okrajnih šolskih svetov ni več, ugasnejo tudi mandati nekdanjih članov te korporacije (razum predstojnika politične oblasti in šolskega nadzornika), in sicer: zastopnika cerkve, zastopnika učiteljsva in petih članov okrajnega zastopa. Ugasnejo pa tudi mandati takozvanih krajnih šolskih svetov, ki jih je poslal bivši okrajni šolski svet v krajnega. Naj se stvar pojasni!

— Izšel je Splošni register k letniku 1.—VI. Uradnega lista od dr. Ogrisa. Cena Registru je po povzetju 35 Din, sicer 30 Din. Naroča se pri dr. Albinu Ogrisu v Ljubljani, Ciril-Metodova ulica št. 19.

— Nameščenje (Dopis od nadzorniške strani) je bilo, je in bo vedno težavna zadeva. Ako jih prosi sto za eno mesto, je gotovo 99 uzaženih. Vsakdo je sebi najbližji in je uverjen, da je bil najprimernejši prosilec. Za vsakega se najdejo tehtni razlogi, za prvega službena leta, za drugega rodbinske razmere, za tretjega kvalifikacija itd. Uvaževati pa je vse te pogoje kot skupnost ter še posebej upoštevati sposobnost in delavnost in pretehtati, kdo bo bolj prizadet, ako ne dobi.

— II. književna tombola, S številkami, izžrebanimi do 22. februarja so bili zadeti vsi dobitki za kvaterne. Z izžrebanjem zadnjih dveh števil, t. j. 74 in 42 je bilo celo zadetih več kvatern, kakor pa je še preostalo dobitkov izza predzadnjega žrebanja. Zato se je vršilo za dobitke med vsemi pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice vposlanimi tablicami podrobno žrebanje. Dobitki so se po pošti odposlali imejteljem izžrebanih tablic, kdor pa dobitka ne prejme, naj smatra to kot znak, da njegova tablica ni bila izžrebana in igra za njega naprej pokrajinski odbor.

— II. književna tombola. Do 22. februarja so bile izžrebane sledeče številke: 45, 90, 4, 63, 66, 9, 88, 65, 48, 25, 38, 74 in 42. S temi številkami so bili zadeti vsi dobitki za ambe, terne in kvaterne. Danes so bile za činkvino izžrebane sledeče številke: 57 (petdesetšedem), 62 (šestdesetdva), 27 (dvajsetšedem), 54 (petdesetštiri), 75 (sedemdesetpet) in 33 (tridesettri). Kdor je s temi in prejšnjimi številkami zadel činkvin (pet števk v eni vrsti), naj pošlje svojo tablico najkasneje do 7. marca pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljano.

— Pozor! Kupi se 3. številka »Ljubljanskega Zvona« — letnik 1881., prodasta se pa letnika 1884. in 1885. (elegantno vezana). Naznanila sprejema naše uredništvo.

— Stritarjevih spisov 3. zvezek išče in dobro plača Karel Pribil, Maribor, Gosp. ul. 56/III.

— Prosim za priobčitev. Vse tovariše, ki so maturirali leta 1905., posebno one še iz bivše Štajerske, prosim, da pošljejo v teku tedna svoje naslove na upravitelstvo šole na Breznici p. Žirovnica.

Izvanredan lek protiv svih vrsta reumatizma. Posle ovoga groznoga rata naš narod mnogo pati od reumatizma, a mnogi ne znaju da se sada ta bolest lako i brzo dade izlečiti lekom »Radio-Balsamica« Dr. Rahlejeva. Još u Rusiji posvetio se Dr. Rahlejev izučavanju toga leka, te je njegov dugogodišnji rad urodio zaslužnim plodom. Pre dve godine, ispitujući svoj lek u Slovenačkoj, postignio je Dr. Rahlejev izvanredne rezultate, tako da je danas njegov lek priznat, je kao jedino i najbolje sredstvo protiv svih vrsta reumatizma. O njegovoj lekovitosti najbolje svedoče potvrde profesora i lekara kao i zahvalna pisma izlečenih bolesnika. Radio - Balsamica veoma brzo deluje i ne ostavlja nikakvih tragova na koži a i sreću apsolutno nije škodljiv. Sa dve do tri boce Radio-Balsamica izleči se i najstariji reumatizam. Lek se izrađuje i dobija u laboratoriji Radio-Balsamica Dr. Rahlejeva u Beogradu, Kosovska ul. 43.

Imenovanja in napredovanja.

— I. Napredovanja. Pomaknjeni so v I. grupo II. kategorije: **Ema Zencovich**, učiteljica v Trbovljah-Vodah; **Antonija Betriani-Virk**, učiteljica v Kočevju; **Josip Žagar**, učitelj risanja na državni gimnaziji v Mariboru. — V 2. grupo II. kategorije: **Josip Tori**, učitelj v Trbovljah-Vodah; **Ivan Mihler**, učitelj na Vrtniki; **Ferdinand Ferluga**, učitelj v Koroški Beli; **Alojzija Triller**, učiteljica v Ljubljani; **Marija Sajovic**, učiteljica v Železnikih; **Julija Semolič - Luschützky**, učiteljica v Suhoru; **Marija Kumelj-Bulc**, učiteljica v Novem mestu; **Julija Kromar**, učiteljica v Brežicah; **Marija Lebar-Lipovšek**, učiteljica v Hrastniku; **Marija Franke-Kotnik**, učiteljica v Dobrnichah; **Olga Medved-Jonke**, učiteljica v Kočevju; **Leopoldina Kump**, učiteljica ženskih ročnih del na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani; **Leopold Salda**, šolski upravitelj pri Sv. Lovrencu v Slov. gorah; **Marija Salamun**, učiteljica v Ptuj; **Avgusta Janžič**, učiteljica v Soštani; **Hilda Dobriha-Sadnik**, učiteljica v Št. Pavlu pri Preboldu. V I. grupo III. kategorije učiteljice ženskih ročnih del: **Terezija Doganoc** v Velikih Laščah; **Karolina Zehrer** v Mostah; **Cecilija Skubic** v Ljubljani in **Nežka Mejač-Kanduč** v Motniku. V 4. grupo II. kategorije: **Avgust Lulik**, učitelj v Ribnici. V 5. grupo II. kategorije: **Katinka Rihar**, učiteljica v Zabukovju s 100% položajne plače. — Prizadete opozarjamo, da se izvrši izplačilo šele tedaj, ko dospe uradni akt oziroma ukaz na knjigovodstvo. Toliko, da ne bo nepotrebnih urgenc.

— I. Imenovanja v šolski službi. Za šolskega upravitelja v Kalobju je imenovan **Karol Hribernik**, dosedaj šolski upravitelj v Ljubečni, za šolskega upravitelja v Spitaliču pri Motniku **Peter Loparnik**, doslej učitelj v Polzeli; za stalno učiteljico v Št. Vidu nad Ljubljano **Marija Jelenc**, doslej učiteljica v Kropi.

Učiteljski pravnik.

— § Ali se računa 15% povišica tudi v pokojnino? O tem vprašanju prinaša beogradska »Pravda« z dne 8. decembra sledeča razmotrivanja: Čl. 31. zakona o civilnih državnih uslužbenih pravi: »Po dovršitvi najvišje stopnje osnovne plače pripada uslužbencu za ves čas njegovega nadaljnjega službovanja njegova najvišja osnovna plača, povečana za 15%. Ta povišica se vračuna v pokojnino le onim, ki imajo 35 let službe, ako specialni zakoni ne odredijo drugače. — Ker so bili upokojeni nekateri državni uslužbeni s 35-letno službeno dobo, računajoč v to dobo tudi službo v vojni dvo-kratno, se je pojavilo vprašanje, ali se jim sme všteti 15% povišica tudi v pokojninske prejemke. — Glavna kontrola, ki ima po čl. 156. zakona o državnih uslužbenih in po čl. 253. finančnega zakona za leto 1924/25. pravico, da kontrolira rešitve o pokojninah, odnosno da vloga proti rešitvam priziv, ako so nepravilne in na državno škodo, ni skozi daljšo dobo zavračala rešitev, s katerim se je priznavala upokojemcem s 35-letno službo 15% povišica za pokojnino. Zadnji čas je pa izpremenila svoje prejšnje naziranje in je vlagala na take rešitve prizive na državni svet in sedaj si je usvojila stališče, da gre ta povišica za pokojnino le onim državnim uslužbencem, ki imajo 35 let efektivne službe. — To stališče glavne kontrole je iz sledečih razlogov nepravilno: Glasom drugega odstavka čl. 134. zakona o državnih uslužbenih imajo na polno penzijo državni uslužbeni pravico po dovršenih 35 letih službe«. Tukaj ni rečeno, kako je treba računati teh 35 let, ali se šteje le efektivno trajanje, ali se računajo vsa leta, ki se splošno računajo v penzijo. Glavna kontrola je zastopala preje stališče, da se računajo v to dobo tudi dvojna leta vojne službe, in tudi državni svet je tega mnenja, ker se istotako računajo tudi aktivnim oficirjem vojna leta dvakratno. To stališče je tudi povsem pravilno, ker bi bil v nasprotnem primeru drugi odstavek čl. 139. nesmiseln. Ako se ta dva odstavka vzoredujeta, je popolnoma jasno, da je treba všteti v penzijo tudi dvojna leta vojne službe. To se še jasnejši vidi iz drugega odstavka čl. 239., ki govori o zakonitih službenih letih. Tako govori tudi čl. 140. o »službenih letih«. Toda po čl. 241. »se računa za odrejanje periodičnih stopenj osnovne plače efektivno trajanje državne službe«, kakor se tudi v 2. odstavku tega člena izrecno naglašajo »efektivna službena leta«. Tudi v prvem odstavku čl. 137. se govori o »aktivni službi«. Iz

tega je jasno, da je v onih primerih, za katere je odredil zakonodajalec efektivno trajanje službe, to tudi povsod izrečno poudaril. V čl. 31. zakona ne govori zakonodajalec nikjer o efektivnem trajanju službe, temveč samo o 35-letni službeni dobi. — Upajmo, da si državni svet ne bo prisvojil sedanjega naziranja glavne kontrole, temveč da bo zavračal njene prizive proti priznanju 15% povišice za penzijo.

— § 15% se šteje pri 32 letih v penzijo. Kakor poroča »Narodna Prosveta« v 12. številki z dne 26. februarja 1925. je Državni svet odločil, da se ima 15% za učitelje in učiteljice računati v penzijo po 32 službenih letih. Odloka ne navaja.

— § Brezplačno zdravljenje uradnikov. Člen 112. uradniškega zakona daje državnim uslužbenim pravico do brezplačnega zdravljenja v državnih bolnicah. Osrednja komisija za izvrševanje uradniškega zakona je podala svoje mnenje, da so tudi ortopedijski zavodi in državni sanatoriji, kakor tudi državne bolnice ustanove, ki jih misli člen 112. Zato se bodo sprejemali v te zavode razen oseb, katerim so v prvi vrsti namenjeni, tudi državni uslužbeni, upokojeni in člani njih rodbin, kolikor bo prostora v teh zavodih.

— § Upoštevanje osnovnih in meščanskih šol za uvrstitev po službeni pragmatiki državnih uslužbenecv.

Z odlokom 12.397. od 8. marca 1924 je ministristvo prosvete, na skupno prizadevanje Pokr. odbora UJNZ. Osrednje zveze javnih nameščenecv. Poštne zveze in Društva strokovnih učiteljev za meščanske šole odredilo:

1. Da so višje ljudske šole v Hrvatski in Slavoniji glede sprejemanja v državno službo enakopravne z nižjo srednjo šolo;

2. da imajo meščanske šole čin in karakter nižje gimnazije (to se je nanašalo na trirazredne in štirirazredne meščanske šole).

Ta odlok je ministristvo za promet poslalo vsem oblastnim direkcijam pod št. 5299 od 24. marca 1924 (G. D. št. 9836 od 27. marca 1924) in smo ga objavili v celoti v »Jugoslav. železničarju« št. 8. od 15. aprila 1924.

Kasneje pa je ministristvo za prosveto pod št. O. N. 28.230 od 2. julija 1924 glede meščanskih šol izdalo sledečo odločbo:

»V zvezi z odlokom O. N. št. 19.213 od 4. maja 1921 in na osnovi mnenja glavnega prosvetnega sveta S. Br. 177. od 11. marca t. l. je izvolil g. minister prosvete s svojim odlokom O. N. št. 11.896 od 2. julija t. l. odločiti:

Da je 4razredna meščanska šola v zadevah uradniškega čina enakoveljavna dovršeni štirirazredni srednji šoli — gimnaziji. — Podpis.«

Ker pa so bile s to odločbo kršene zakonite pravice absolventov trirazrednih meščanskih šol, je ministristvo prosvete kasneje izdalo sledečo odločbo:

»Gospod minister prosvete je z odlokom O. N. št. 64.352 z dne 27. novembra 1924 v zvezi s prejšnjim odlokom O. N. št. 28.230 z dne 2. julija 1924 odredil:

Da je odpustno izpričevalo javnih trirazrednih meščanskih šol v Dalmaciji in Sloveniji, katere so obstojale do leta 1922., enakovredno spričevalo čez 4. razred meščanske šole ter da odgovarja spričevalu »strokovne šole s predpisanim zaključnim izpitom« v smislu zadnjega stavka čl. 6. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenih z dne 31. julija 1923. — Podpis.«

Spričevala čez tretji razred meščanske šole se smatrajo torej za enakopravna s spričevali čez nižjo srednjo šolo oziroma štirirazredno meščansko šolo le tistim, ki so trirazredno meščansko šolo dovršili najkasneje v letu 1922. Do takrat so namreč trirazredne meščanske šole obsegale učno snov nižje srednje šole. Četrtri (nastavni) razred meščanskih šol pa je obsegal prilično učno snov pete realke. Po letu 1922. pa smatra ministristvo za prosveto, da se je učni načrt meščanskih šol spremenil tako, da učna snov trirazrednih meščanskih šol ni več enakovredna s snovjo nižje srednje šole, temveč da ustreza tej snovi po letu 1922. učna snov štirirazredne meščanske šole.

Glede osemrazrednih osnovnih šol v Sloveniji je ministristvo prosvete izdalo sledečo odločbo:

»Odlukom Br. 3896 od 29. januarja 1925 odločujem, da su za razvrstavanje u kategorijama i grupama činovničkog zakona osam razreda osamrazrednih osnovnih škola u Sloveniji jednakopravni

sa gradjanskim školama za sve, koji su ovakvu školu svršili do 31. oktobra 1924. — Podpis.« (Jugosl. želez.)

— § Odločbe državnega sveta. 1. Ob priliki nekega konkretnega primera v katerem je neki minister izdal nov sklep in s katerim je svoj prejšnji sklep izpremenil, je postavil državni svet tezo, da je samo sodiščem prepovedano vračati se na svoje sklepe. Za administrativne oblasti velja načelo, da smejo svoje sklepe izpreminjati, ako to zahtevajo javni interesi in ako se s tem ne kršijo že pridobljene pravice. (Odločba z dne 19. XI. 1924, št. 34.334). 2. Pri uradnikih, katerim gre v smislu čl. 7. zakona o državnih uslužbenih 10% povišanje rednih prejemkov, se mora vzeti kot temelj za računanje pokojnine za 10% povišana osnovna in položajna plača, a ne tudi povišana stanarina, temveč jim gre le redna stanarina glasom čl. 138. zakona. (Odločba z dne 20. XI. 1924, št. 36.342).

Književnost in umetnost.

Prporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljsvu in šolam, posebno pa šolarskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potem Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, št. 6.

Ocene.

— k Zadruga »Delavsko-kmečka Matica« je izdala dve lični, na dobrem papirju in z modernimi platnicami knjižici, in sicer: Maksim Gorkij »Deveti januar«, črtica, ki slika 1905. leto v Rusiji, ko je pop Gapen peljal delavstvo pred carske palače in kjer so demonstrante sprejele kroglice in kosaške sablje. Knjigo krasita tudi dve sliki v tekstu. Cena je 7.50 Din. Dobiva se v založništvu in v vseh knjigarnah.

Druga knjižica je Dr. Koralknik »Zaprta vrata«, enodejanka, v kateri se drastično slikajo indijske kaste in Brahmiščični vzgled na posmrtno življenje ter borbe najbolj zavrženih, ki so brez kaste, za človečanske pravice. V tej knjigi je tudi govor indijskega modreca Svami Vivokanca »Bog in človek«. Knjiga stane 7.50 Din in se dobiva v založništvu in po vseh knjigarnah.

— k »Človek z bombami«, pesniška zbirka Antona Podbevška. Izdala in založila Štefanija Ravnikar-Podbevškova. Tiskala tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

— Izšla je pravkar prva pesniška zbirka Antona Podbevška, o kateri so že na dolgo in široko razpravljali in poudarjali, da ni še nobeno slovensko delo zbudilo toliko pozornosti. Kajti v različnih revijah in časopisih je izšlo nešteto ocen, pozitivnih in negativnih. Sedaj, ko je »Človek z bombami« tiskan, je pričakovati, da bodo znova začeli razpravljati o tem velezanimivem delu. »Človeku z bombami« je priložen prospekt, iz katerega je razvidno, s kakšnimi težavami se je moral boriti Podbevšek, ko je pričel nastopati, posebno pa še tedaj, ko je hotel knjigo izdati. V prospektu obljublja tudi že svojo drugo delo, in sicer filozofsko z naslovom »Italijanski Tutankamen«. »Človek z bombami« je tiskan na elegantnem papirju, ima rdeče platnice, je velikega formata, kakršnega je »Dom in Svet« ter opremljen z avtorjevo sliko in njegovim podpisom. Dobiva se v vseh ljubljanskih knjigarnah.

Naša gospodarska organizacija.

UCITELJSKI DOM V MARIBORU.

III. redni občni zbor

se vrši v sredo, dne 25. marca 1925 ob 9. uri v deški meščanski šoli v Mariboru.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega odbora; načelnika, tajnika in blagajnika.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Volitve.
4. Določitev članarine.
5. Predlogi in slučajnosti.

Načelnik,

Iz naše stanovske organizacije.

— Poročilo o 3. seji ožlega sosveta UJU poverjeništvu Ljubljana dne 26. februarja 1925 v Ljubljani. Navzoči: Jelenc, Dimnik, Dostal, Fegic, Hren, Lapajne, Močnik, Potočnik. Član A. Gnus se je zaradi nujnega, neodložljivega posla pismeno opravičil.

1. Poverjenik Jelenc poroča o zadnjih imenovanjih učiteljsva in koliko je organizacija pri tem sodelo-